

Sygn. akt III U 509/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Janusz Wyszyński

Protokolant : st. sekr. sąd. Agata Fronc

po rozpoznaniu 6 lutego 2019 r. w Ł. na rozprawie

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z 19 listopada 2018 r. Nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 509/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 19 listopada 2018 r. znak: (...), na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.) oraz ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 664 ze zm.), odmówił M. K. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ nie udowodnił on okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat; po 31.12.2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze; nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zostały zaliczone okresy: od 01.10.1990 r. do 31.12.2008 r. i od 01.10.2018 r. do 31.05.2018 r., ponieważ w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego z pracodawcą i z przedłożonej przez zakład pracy dokumentacji nie wynika aby wykonywał pracę kierowcy autobusu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł M. K.. Podniósł, że ustalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych są błędne, nie wynikają z obowiązującego stanu prawnego oraz nie znajdują potwierdzenia w dołączonych do sprawy dokumentach, a wydana decyzja została sporządzona nierzetelnie, jest dla niego niezrozumiała, niesprawiedliwa i krzywdząca. Wskazał też, że cała jego kariera zawodowa związana była z wykonywaniem pracy na stanowisku kierowcy, pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W związku z tym wniósł o uznanie całego stażu jego pracy jako pracy w szczególnym charakterze, a tym samym przyznanie mu zasłużonej emerytury pomostowej (k. 3 akt).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu powtórzył argumentację faktyczną i prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Ponownie wskazał, że do okresu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględniono okresu od 01.10.1990 r. do 31.12.2008 r. w Zespole (...) w M., ponieważ w wyniku postępowania wyjaśniającego z pracodawcą oraz z dokumentacji osobowej nie wynika, by wykonywał on prace kierowcy autobusu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (k. 4 akt).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

M. K. urodził się (...) Zatem (...)r. ukończył 60 lat.

M. K. był zatrudniony:

- od 21.04.1975 r. do 31.05.1977 r. w Spółdzielni (...) w W. Zakładzie (...) w K. jako pomoc murarza;
- od 13.06.1977 r. do 19.10.1979 r. w Rolniczej (...) w R. jako pomoc murarza, w tym od 28.10.1977 r. o 15.10.1979 r. odbył czynną służbę wojskową;
- od 13.11.1979 r. do 12.06.1982 r. w Kombinacie (...) Zakładzie (...) w W. jako kierowca;
- od 15.06.1982 r. do 30.11.1987 r. w Rolniczej (...) „9 M.” w Ł. jako kierowca-mechanik;
- od 19.01.1988 r. do 30.09.1990 r. w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w Ł. jako kierowca konwojent i kierowca konduktor;
- od 01.10.1990 r. do 31.10.1992 r. w Szkole Podstawowej w M. jako kierowca;
- 02.12.1992 r. do 31.03.2003 r. w Urzędzie Gminy Zakładzie (...) w M. jako kierowca-mechanik;
- od 01.04.2003 r. do nadal w Zespole (...) w M. jako kierowca.

30.03.2017 r. M. K. złożył wniosek o przyznanie emerytury pomostowej, który został rozpatrzony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją odmowną z 24.04.2017 r. znak: (...). Wówczas organ rentowy nie zaliczył mu do pracy w warunkach szczególnych okresu od 01.10.1990 r. do 31.12.2008 r., ponieważ w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych pracodawca nie podał podstawy prawnej i okresu od 01.01.2009 r., ponieważ pracodawca nie potwierdził, że M. K. wykonywał prace wymienione w załączniku 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Ponowny wniosek M. K. złożył 06.07.2017 r. Również ten wniosek został nie uwzględniony. Decyzją z 07.08.2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił M. K. prawa do emerytury pomostowej, nie zaliczając mu do pracy w szczególnych warunkach już tylko okresu zatrudnienia od 01.01.2009 r.

Kolejny wniosek o emeryturę pomostową M. K. złożył 26.06.2018 r. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z pracodawcą i po przeanalizowaniu przedłożonej przez zakład pracy (Zespół (...) w M.) dokumentacji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 19.11.2018 r. znak: (...) (obecnie zaskarżoną) odmówił ponownie M. K. prawa do emerytury pomostowej i tym samym nie zaliczył mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów: od 01.10.1990 r. do 31.12.2008 r. i od 01.01.2018 r. do 31.05.2018 r., ponieważ nie potwierdził on, by wykonywał w tych okresach pracę kierowcy autobusu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy podkreślił, że M. K. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; po 31.12.2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze; nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Zgodnie z art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924), zwana dalej „ustawą pomostową”, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 49 w/w ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku (art. 3 ust. 1 powołanej ustawy). Wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

W myśl art. 3 ust. 4 za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1. Natomiast w myśl ust. 5 tego artykułu za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3.

Ponadto za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 7 art. 3), który należy rozpatrywać w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dz. U. z 1983

r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Rodzaje prac w szczególnych warunkach zawierają wykazy A i B stanowiące załącznik do w/w rozporządzenia.

Odwołujący się, aby skutecznie ubiegać się o przyznanie prawa do emerytury pomostowej, musi spełnić łącznie wszystkie wymogi określone w art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Nie ulega wątpliwości, że odwołujący się nie spełnia niektórych z tych warunków.

Przede wszystkim okolicznością bezsporną jest, to, iż odwołujący się nie rozwiązał stosunku pracy i pozostaje nadal zatrudniony w Zespole (...) w M. jako kierowca autobusu. I już choćby tylko z tego powodu należy podnieść nie spełnienie przez niego wszystkich przesłanek wynikających z powołanego wyżej przepisu. W takiej sytuacji Sąd nie może uwzględnić żądania dowołującego się o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

Należy wskazać, że emerytury pomostowe zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych przez ustawę z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, która weszła w życie 1 stycznia 2009 r. i dotyczą ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.). Zastąpiły one emerytury w niższym wieku przyznawane na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze. Prawo do tego świadczenia było nabywane z reguły w niższym niż wiek emerytalny wiek pod warunkiem wykazania piętnastoletniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przed 01.01.1999 r. Cechą charakterystyczną emerytur pomostowych jest ich przejściowy charakter. Zgodnie z art. 16 ustawy pomostowej prawo do tego świadczenia ustaje z dniem poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury w wieku powszechnym. Są to zatem dwa odrębne świadczenia, pomimo tego, że przesłanki ich przyznania mogą być w jakimś stopniu tożsame.

Stwierdzenie, że wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej (czyli określone jako takie w załączniku do tej ustawy), a przed 01.01.1999 r. – prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu tych przepisów lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, oznaczałoby spełnienie przez niego jednej z przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy pomostowej.

W razie ustalenia, że po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał on pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, warunkiem przyznania mu emerytury pomostowej jest posiadanie 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 (art. 49 ustawy pomostowej), czyli takich, które są wyliczone w załącznikach do tej ustawy.

Regulacja wynikająca z art. 49 ustawy pomostowej jest regulacją szczególną w stosunku do wynikającej z art. 4 ustawy. Odstępstwo od obowiązku wykonywania pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r. zawężone jest jednak wyłącznie do tych ubezpieczonych, którzy na dzień 1 stycznia 2009 r. legitymują się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Nie wystarczy zatem wykazanie się na ten dzień wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Konieczne jest także, aby praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (art. 49 pkt 3).

Podsumowując należy uznać, że gdy osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze po 31.12.2008 r. i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy w szczególnych warunkach (o szczególnym charakterze) według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej). Brak jest podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

Mając to na uwadze Sąd zgadza się również z organem rentowym, że nie można zaliczyć odwołującemu się 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych mimo, że ogólny jego staż ubezpieczenia wyniósł ponad 42 lata.

Analizując pracę dowołującego się w charakterze kierowcy najpierw w Urzędzie Gminy Zakładzie (...) w M., a następnie w Zespole (...) w M., to w pierwszym przypadku nie można było zaliczyć odwołującemu się pracy jako pracy w warunkach szczególnych gdyż nie wykonywał on tej pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, tzn. nie wykonywał tych obowiązków wyłącznie w charakterze kierowcy. O fakcie tym świadczy chociażby zakres obowiązków jaki został zamieszczony w aktach osobowych odwołującego się. Przede wszystkim odwołujący się dowóz dzieci do szkoły i odwożenie dzieci ze szkoły wykonywał w godzinach 6:00-8:00 i 12:00-15:00, natomiast w pozostałym czasie, jak sam wskazywał, wykonywał także inne czynności niezwiązane z prowadzeniem pojazdu, a zlecone np. przez Kierownika Zakładu (...). Odnosząc się zaś do pracy w okresie późniejszym, czyli w Zespole (...), to także ten zakład pracy w piśmie dołączonym do akt rentowych z 13.11.2018 r. wyjaśnił, że odwołujący się nie wykonywał tej pracy, tzn. pracy kierowcy autobusu w ruchu publicznym rozumianej jako praca w szczególnym charakterze, ponieważ pracę kierowcy wykonywał jedynie 5 godzin dziennie, natomiast w pozostałym okresie wykonywał inne czynności zlecone przez pracodawcę. Wskazano również, że praca kierowcy autobusu szkolnego nie jest też pracą w transporcie publicznym, ponieważ kierowcy autobusów wykonują tylko dowóz dzieci do szkół na terenie gminy z wyznaczonych tylko do tego celu miejsc. Z czym Sąd rozpoznający sprawę w zupełności się zgadza.

Zatem, w ocenie Sądu, okresów zatrudnienia odwołującego się w Urzędzie Gminy Zakładzie (...) w M., a potem w Zespole (...) w M., nie można było zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych czy w szczególnym charakterze.

W związku z tym odwołujący się nie ma wymaganych lat pracy o jakich mowa w art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Nie spełnia również warunków określonych w pkt 5 i 6 tego artykułu. Ponadto, odwołujący się nie spełnia również warunku określonego w pkt 7 art. 4, gdyż nie ma rozwiązanego stosunku pracy z pracodawcą.

Jednakże w przypadku, gdy odwołujący się, po ewentualnym rozwiązaniu stosunku pracy, zechce ponownie wnioskować o emeryturę pomostową, winien dokładnie przeanalizować okresy i charakter jego pracy w poszczególnych okresach jego zatrudnienia w kontekście wymogów art. 4 i art. 49 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Przede wszystkim ocenić, czy po dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, jego praca jest pracą w warunkach szczególnych czy w szczególnym charakterze, czy nie, w jakim okresie wykonywał prace w warunkach szczególnych przed wejściem w życie ustawy itp. Dopiero taka rzetelna ocena może prowadzić do właściwych w sprawie wniosków w kwestii przysługiwania odwołującemu się prawa do emerytury pomostowej i tym samym przesądzić o celowości złożenia w tej sprawie ponownego wniosku do ZUS.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności i nie znajdując podstaw do uwzględnienia odwołania, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. odwołanie oddalił.